

MOT MÖJLIGHETERNAS SOCIALA TRYGGHET

Totalreformen av den sociala tryggheten – SATA

Reformen av den sociala tryggheten

Regeringen har påbörjat arbetet med reformen av den sociala tryggheten. Syftet med totalreformen av den sociala tryggheten (SATA) är att göra arbetet mer sporrande, minska fattigdomen och garantera en tillräcklig grundtrygghet i alla livssituationer. Regeringen vill dessutom göra hela systemet för den sociala tryggheten enklare och tydligare.

Reformen bereds av en kommitté som består av representanter från de centrala förvaltningsområdena, arbetsmarknadsorganisationerna och tredje sektorn. Kommitténs arbete stöds av fyra sektioner.

Enligt Finlands grundlag

- har alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv rätt till oundgänglig försörjning och omsorg.
- ska var och en genom lag garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad vid arbetslöshet, sjukdom, arbetsoförmåga och under ålderdomen samt vid barnafödsel och förlust av en försörjare.
- ska det allmänna, enligt vad som närmare bestäms genom lag, tillförsäkra var och en tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster samt främja befolkningens hälsa.
- ska det allmänna stödja familjerna och andra som svarar för omsorgen om barn så att de har möjligheter att trygga barnens välfärd och individuella uppväxt.
- ska det allmänna främja vars och ens rätt till bostad och möjligheter att själv ordna sitt boende.

Ökade sociala utgifter då befolkningen åldras

Man måste ställa nya krav på samhällspolitiken och den sociala tryggheten för att kunna trygga nivån på den finländska sociala tryggheten även i framtiden. De sociala utgifterna ökar då befolkningen blir äldre, samtidigt som tillväxten i nationalinkomsten blir långsammare då antalet arbetsföra människor för första gången i välfärdsamhällets historia har börjat gå neråt. En liknande trend kan också skönjas i andra länder men förändringen är exceptionellt stor i Finland.

Globaliseringen – en möjlighet och utmaning

Effekterna av globaliseringen är tills vidare endast delvis synliga. Finlands möjligheter till konkurrenskraftig produktionsverksamhet beror till allt högre grad på arbetskraftens kunskapsnivå och den mentala regenerationsförmågan. Med den sociala tryggheten vill man medverka till att sysselsättningsgraden blir högre. En differentierad arbetsmarknad och snabba förändringar inom produktionen ställer nya krav på den sociala tryggheten.

En allt mer central fråga i framtiden är hur arbetstagarna som är födda och utbildade i Finland kommer att använda sin kunskap för det finländska samhällets väl. En annan central fråga är hur vi kan locka kunnig utländsk arbetskraft.

För att bibehålla den internationella konkurrenskraften krävs också ökad effektivitet av aktörerna på den inhemska marknaden. Effektiviteten inom den offentliga sektorn inverkar i sin tur på konkurrensvillkoren. Effektivitetssträvan har redan lett till externalisering, omorganisering och en ökad konkurrensutsättning av produktionen. Dessutom har verksamheten inom den offentliga sektorn blivit mer mångsidig.

Hundra olika sociala förmåner

Lagstiftningen som hänför sig till den sociala tryggheten består av tiotals separata författningar. Benämningarna på de olika förmånerna är närmare hundra. Förmånerna skiljer sig från varandra på grund av att de har kommit till under årens lopp och ändrats vid olika tidpunkter. På grund av detta är det nuvarande systemet för social trygghet inte helt och hållet rättvist, heltäckande eller sporrande.

Under 1990-talet gjordes nedskärningar i den sociala tryggheten och senare förbättrades den. Effekten av dessa förändringar har inte granskats i sin helhet. För att få en pålitlig uppfattning om hur den sociala tryggheten bör utvecklas, är det nu dags att granska hela lagstiftningen.

Mot möjligheternas sociala trygghet

Den finländska sociala tryggheten är en solid del av samhället och har en mångfaldig inverkan på människornas dagliga liv. Utgångspunkten är att alla bär ansvar för sig själva och sina närstående, men den sociala tryggheten bör erbjuda ett tillräckligt utkomstskydd för att förebygga fattigdom och social utslagning samt erbjuda medel för att förstärka delaktigheten. Syftet är att stödja kontrollen över det egna livet och erbjuda nya möjligheter. Den sociala tryggheten skall skapa förutsättningar för medborgarna att förbättra sin handlingskraft.

Ålderdom, sjukdom eller invaliditet kan leda till en långvarig eller permanent nedsatt handlingskraft. Den sociala tryggheten skall i dylika fall trygga människans möjlighet till arbete och ett så självständigt liv som möjligt.

Den sociala tryggheten, som nu enbart tryggar uppehälle, skall bli en aktiv social trygghet som erbjuder möjligheter och som sporrar till arbete, att stanna i och att återvända till arbetslivet. Detta förutsätter att arbetskraftsservicen och utbildnings- och rehabiliteringsverksamheten effektiveras.

Hurdan social trygghet vill vi ha

- En sporrande och rättvis social trygghet för alla
- Mindre fattigdom
- En tillräcklig grundtrygghet i livets alla skeden
- Lönsamt och lätt att ta emot jobb vid alla tillfällen, utan onödig byråkrati
- En social trygghet där behovet av utkomststöd inte är permanent och kontinuerligt
- Enklare och entydigare system
- Finansieringen av den sociala tryggheten på hållbar grund
- Mot en längre jobbkarriär

Hur framskrider reformen?

Reformen genomförs gradvis och de första propositionerna överlämnas till riksdagen senast under höstsessionen 2008. Förslaget till att reformera den sociala tryggheten skall vara färdigt före utgången av år 2009, dock så att de grundläggande riktlinjerna för hela reformen skall vara färdiga före utgången av år 2008.

Reformen av den sociala tryggheten

1. Regeringsprogrammet

2. SATA-kommittén tillsattes i juni 2007

3. De första propositionerna till riksdagen hösten 2008

4. De grundläggande riktlinjerna för totalreformen av den sociala tryggheten före utgången av år 2008

5. Preciserade riktlinjer inklusive ekonomiska effekter och sysselsättningseffekter senast i februari 2009

6. Förslag till de ändringar som träder i kraft vid ingången av 2010 före utgången av april 2009

7. Kommitténs förslag till en totalreform av den sociala tryggheten färdigt före utgången av år 2009

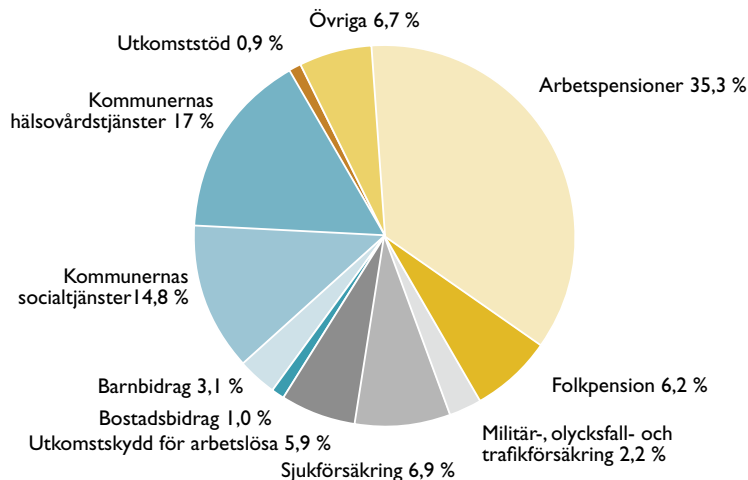
Vad består den finländska sociala tryggheten av

Till den sociala tryggheten hör förmåner som hänför sig till boendet och sysselsättningen. Alla personer som bor permanent i Finland har rätt till social- och hälsovårdstjänster. Dessutom har vi rätt till pension, sjukförsäkring samt föräldra- och familjeförmåner. Boendet stöds också. Folkpensionsanstalten administrerar och betalar de förmåner som hänför sig till den sociala tryggheten.

De finländare som är i arbetslivet har rätt till utkomstskydd för arbetslösa och arbetspension. Dessutom är arbetstagarna försäkrade mot olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Folkpensionen garanterar uppehälle för de pensionstagare som inte får annan pension.

Utkomststöd är en form av stöd som betalas i sista hand och utbetalningen ligger på kommunernas ansvar.

År 2007 var de sammanlagda utgifterna för den sociala tryggheten 45,3 miljarder euro (preliminära uppgifter)

Mer information om reformen av den sociala tryggheten:
www.stm.fi > svenska > totalreformen av den sociala tryggheten

■ SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIET

PB 33, 00023 STATSRÅDET

Sjötullsgatan 8, Helsingfors

Tfn (09) 16001 (växel)

Fax (09) 160 74126

E-post: fornamn.efternamn@stm.fi

Information: viestinta@stm.fi

www.stm.fi/svenska

Social- och hälsovårdsministeriets broschyrer 2008:3swe

ISSN 1236-2123

ISBN 978-952-00-2568-7 (inh.)

ISBN 978-952-00-2569-4 (PDF)

